

Австрія: Інформація для апатридів та осіб під ризиком безгромадянства, які втікають від війни в Україні

European
Network on
Statelessness

Координаційний центр ЄМБ (Європейська Мережа з питань Безгромадянства): Леонард Колл, індивідуальний асоційований член ЄМБ
Останнє оновлення: 20 квітня 2024

1. ВИМОГИ ЩОДО НАДАННЯ ПРАВА НА В'ЇЗД І РЕЄСТРАЦІЯ

Значна кількість переміщених осіб з України отримали захист в Австрії з початку війни. Станом на 9 січня 2024 року бенефіціарам статусу тимчасового захисту було видано приблизно 96 000 посвідок на проживання в Австрії (хоча немає даних про те, скільки з них було видано особам без громадянства). За даними [Євростату](#), у 2023 році 18 320 осіб та 750 неповнолітніх без супроводу дорослих отримали тимчасовий захист в Австрії.

Усі біженці з України можуть в'їхати в Австрію з гуманітарних міркувань і повинні зареєструватися в органах влади. Європейська комісія підтверджує, що відсутність документів для виїзду за кордон або медичних документів (сертифіката про вакцинацію або тесту на COVID-19) не може бути перешкодою для в'їзду в ЄС, поки триває криза в Україні, а також австрійській поліції було наказано мати гнучкий підхід до документації та стандарту підтвердження особи. Не було повідомлень про перешкоджання або відмову у в'їзді на австрійському кордоні.

За даними Європейської комісії, люди, які рятуються від війни в Україні, мають право на тимчасовий захист, але не мають біометричних паспортів, отримують 15-денну короткострокову візу при в'їзді до Шенгенської зони. Віза може бути видана органами влади на кордоні країни першого в'їзду в ЄС і дозволить подорожувати до країни призначення та користуватися правами, пов'язаними з тимчасовим захистом. Особам, які не мають проїзних документів, може бути дозволено в'їзд до Шенгенської зони на розсуд органів влади на кордоні країни першого в'їзду в ЄС, наприклад, шляхом видачі проїзного документа і візи або використання форм трансферу, пов'язаних із законодавством про тимчасовий захист.

Хоча в'їзд до Австрії, як правило, дозволений кожному біженцю з України, існує дуже мало шляхів захисту або легалізації для осіб без громадянства, осіб під ризиком безгромадянства, та осіб без документів (див. розділ 2). Цим особам настійно радимо якомога швидше звернутися за юридичною консультацією (див. контактні дані нижче).

Необхідні документи	<ul style="list-style-type: none">● Федеральне Відомство Імміграції та Притулку (BFA) радить кожному мати при собі паспорт, свідоцтво про народження, свідоцтво про шлюб, інші документи цивільного стану або інші документи, що посвідчують особу (наприклад, посвідчення особи, водійські права, дозвіл на проживання), якщо це можливо, але поліція отримала інструкції щодо гнучкого підходу до документації та стандарту підтвердження особи● <u>Особам без громадянства</u> рекомендується взяти будь-які документи, що в них є, щоб полегшити їм доступ до захисту або шлях до реєстрації в Австрії (наприклад посвідку на проживання, доказ міжнародного захисту в Україні, заяву на схожу процедуру або будь-який інший цивільний документ)● Біженці з України без документів мають право в'їхати в Австрію, але цим особам настійно радимо якомога швидше звернутися за юридичною консультацією. Вони можуть пройти співбесіду у відповідному відділі Прикордонного Управління з метою підтвердження інформації, необхідної для визначення їх права на тимчасовий захист та дозвіл на проживання
----------------------------	--

<p>В'їзд та реєстрація</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Кожен, хто втікає з України, може в'їхати в Австрію з гуманітарних міркувань (включаючи осіб без громадянства/без документів), і ніхто не буде зобов'язаний повертатися в Україну ● Кожен, хто тікає з України, зобов'язаний зареєструватися в одному з органів виконавчої влади або реєстраційних центрів (див. Перелік пунктів реєстрації для біженців з України - BBU). Для отримання базової соціальної допомоги особа повинна подати заяву до федеральної землі, в якій зареєстровано її місце проживання (див. Заяву на отримання базової допомоги - BBU). У деяких центрах прибуття можна подати заяву на отримання базової медичної допомоги одразу після завершення реєстрації на місці. Інформацію про центри прибуття, включаючи номери телефонів, за якими можна перевірити наявність місць у цих центрах, можна знайти тут. Деякі великі центри прибуття нещодавно закрилися. ● Біометричні дані знімаються у всіх, кому виповнилося 14 років ● Центр прибуття гуманітарної допомоги (Schloßberggasse 8, 1130 Vienna) - це перший пункт, куди можна звернутися за предметами першої необхідності у Відні (будь ласка, зверніть увагу, що цей центр прибуття, а також деякі інші центри прибуття в Граці та Форарльберзі переповнені; наявність місць слід перевіряти заздалегідь за вказаними тут номерами телефонів). Інші гуманітарні центри або установи для першого звернення в Австрії можна знайти тут: Ukraine neu. Info/FAQ English - BBU ● Після того, як особа знайшла житло, вона повинна з'явитися до компетентного органу реєстрації (<i>Gemeindeamt/Magistrat</i>), заповнити заяву та зареєструвати будь-яку подальшу зміну місця проживання. Отримувачі статусу тимчасового захисту можуть знайти житло самостійно або звернутися за допомогою до гуманітарних або реєстраційних центрів ● Якщо ви маєте право на тимчасовий захист, зареєструйтеся в місцевому компетентному поліцейському відділку (поліція, прикордонна служба, BFA) протягом трьох днів; якщо ні, ви можете подати заяву про надання притулку до відповідного компетентного органу. Поліція повинна перенаправляти всіх неповнолітніх без супроводу дорослих до компетентного регіонального органу у справах неповнолітніх
<p>Документи, що видаються</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● <u>Особи, які мають право на тимчасовий захист:</u> Федеральне відомство з питань імміграції та притулку (BFA) видає посвідчення особи для зареєстрованих осіб (<i>Vertriebenenausweis = "Blaue Aufenthaltskarte"</i>) ("Блакитна карта перебування") ● <u>Шукачі притулку:</u> документ, що підтверджує законне перебування в Австрії на час процедури надання притулку ("Біла карта") ● <u>Інші особи, які не звертаються за захистом:</u> документ, що підтверджує доступ до медичних послуг
<p>Статус в'їзду</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Користувач тимчасового захисту, шукач притулку або тимчасового перебування в очікуванні подальшої подорожі (статус осіб, яким дозволено в'їзд на гуманітарних підставах, але які не мають права на захист і країна походження/постійного проживання яких в Україні не відома).

2. СПОСОБИ ОТРИМАННЯ МІЖНАРОДНОГО ЗАХИСТУ

Людям, які втікають з України і в'їжджають до Австрії, доступні три форми захисту: притулок, додатковий захист або тимчасовий захист. Тимчасовий захист надається лише особам без громадянства, які користувалися міжнародним захистом або еквівалентним національним захистом в Україні, наданим до 24 лютого 2022 року відповідно до законодавства України, і які були змушені покинути Україну 24 лютого 2022 року або пізніше через війну. У березні 2023 року [Конституційний суд Австрії](#) роз'яснив, що цю дату слід тлумачити гнучко. Австрія не надає тимчасовий захист особам без громадянства, які мають дійсний дозвіл на постійне проживання в Україні, а також іншим особам без громадянства та недокументованим особам з України. Особи, які не мають права на тимчасовий захист або міжнародний захист, можуть

в'їхати в Австрію з гуманітарних міркувань і їм дозволено тимчасово залишитися, але закон вимагає, щоб вони організували подальшу подорож до своєї «країни громадянства/звичайного проживання». Якщо ця країна - Україна, то ситуація залишається незрозумілою. Деякі особи без громадянства/ без документів можуть легалізувати своє перебування в Австрії іншими шляхами (наприклад, студентська віза або толерантне перебування), але вимоги, що дозволяють таку легалізацію, важко виконати.

Особи без громадянства, особи під ризиком безгромадянства, та особи без документів, які втікають з України, піддаються ризику бути виключеними з системи захисту в Австрії, якщо вони не відповідають критеріям, наведеним нижче. Тим, хто вже перебуває в Австрії, наполегливо рекомендується якомога швидше звернутися за юридичною консультацією (наприклад, до Diakonie Flüchtlingsdienst; [див. список усіх організацій, що надають юридичні консультації, на сайті Asylkoordination Österreich](#)).

Коротку інформацію про ці шляхи доступу до захисту наведено в таблиці нижче.

	Притулок	Додатковий захист	Тимчасовий захист
Що це?	Захист згідно з Конвенцією про статус біженців від 1951 р.	Захист для тих, хто не підпадає під визначення Конвенції 1951 р., але наражається на серйозний ризик за умови повернення назад	Тимчасовий захист для тих, хто тікає від війни в Україні
Чи можуть апатриди та/або особи без документів подати заяву?	Так	Так	Так, якщо вони відповідають критеріям (тобто особи, які користуються міжнародним або еквівалентним національним захистом в Україні та члени їх сімей)
Де подати прохання?	Перед відповідним компетентним органом (наприклад, поліцією, прикордонною службою); Федеральне Управління Імміграції та Притулку (BFA) є органом, уповноваженим приймати рішення щодо заяви	Так само, як і для отримання притулку	Місцевий компетентний поліцейський відділок (список див. за посиланням нижче) протягом 3 днів після прибуття
Процедура та права	<u>Процедура доступу:</u> первинна співбесіда з питаннями про обставини; збір біометричних даних, якщо особа старша 14 років (відбитки пальців, фотографії тощо); якщо BFA визнає, що Австрія компетентна приймати рішення щодо заяви,	Так само, як і для отримання притулку	Біометричні дані збираються, якщо особа старше 14 років; реєстрація адреси в реєстраційному офісі (<i>Meldeamt = Gemeindeamt/Magistrat</i>) протягом 3 днів; реєстрація підтверджує статус бенефіціара тимчасового захисту;

	<p>вона вважається поданою.</p> <p><u>Процедура по суті:</u></p> <p>рішення має бути видане протягом 6 місяців; можлива апеляція; безкоштовна правова допомога; посвідка на тимчасове проживання ("Біла карта"); право на перебування до прийняття рішення; усний переклад; супровід довіреної особи/адвоката; правова допомога НУО; житло; медичне страхування; право на роботу через 3 місяці після отримання посвідки на тимчасове проживання</p>		<p>якщо особу або зв'язок з Україною не встановлені, BFA проведе співбесіду</p>
Права після визнання	<p>посвідчення особи; право на перебування в Австрії протягом 3 років (поновлюється автоматично); право на працевлаштування; подання заяви на отримання проїзного документа; подання заяви на отримання сімейної допомоги; курси німецької мови; медичне страхування; освіта для дітей; соціальні виплати на тих самих підставах, що й для громадян Австрії</p>	<p>Посвідчення особи; право на перебування в Австрії протягом 1 року (з можливістю продовження на 2 роки за заявою); право працювати; подавати заяву на отримання паспорта іноземця (<i>Fremdenpass</i>); подавати заяву на отримання сімейної допомоги; курси німецької мови; медичне страхування; освіта для дітей; соціальні виплати на тих же підставах, що і для громадян Австрії (тільки в певних землях)</p>	<p>Тимчасове право на проживання продовжено до 4 березня 2025 року; автоматичне поновлення/перевидача посвідчення особи ("Блакитна карта проживання"); право працювати за наявності дозволу на роботу; подавати заяву на отримання сімейної допомоги; курси німецької мови; медичне страхування; освіта для дітей; базова соціальна підтримка)</p>

Більше інформації шукайте тут:

- Сторінка Федерального відомства з питань імміграції та притулку щодо України / Часті запитання для переміщених осіб з України , Інформація про тимчасове право на проживання для переміщених осіб з України / Процедура надання притулку
- Уряд Австрії, [Процедура надання притулку](#) / Визначення додаткового захисту
- Міністерство внутрішніх справ Neighbourhood Assistance Ukraine / Реєстрація та перебування / Постанова Федерального уряду про тимчасове право на проживання для переміщених осіб з України
- Карітас-Австрія, Допомога біженцям
- Місто Відень, Інформація для людей з України
- Федеральне Управління Імміграції та Притулку (контакт: +43 59133 98 7004; BFA-Einlaufstelle@bmi.gv.at)

- Уряд Австрії (контакт: buergerservice.oegv@brz.gv.at)
- Федеральне агентство з питань догляду та підтримки(контактний телефон: +43 1 2676 870 9460)
- [Рішення Конституційного суду Австрії, VfGH 15 березня 2023 року, E 3249/2022](#) та публікація в блозі: [Блог Asyl, 7 квітня 2023 року](#)
- Агентство Європейського Союзу з питань притулку, [Хто є хто в міжнародному захисті, Огляд питань тимчасового захисту](#)
- Агентство Європейського Союзу з фундаментальних прав людини, [Звіт про осіб, які втікають від війни в Україні - Втікаючи від війни в Україні: Впровадження тимчасового захисту на місцевому рівні](#) (грудень 2023 року)
- Агентство Європейського Союзу з фундаментальних прав людини, [Звіт про осіб, які втікають від війни в Україні - Втікаючи від війни в Україні: Досвід переміщених осіб у ЄС](#)
- Агентство Європейського Союзу з фундаментальних прав людини, [Наслідки війни в Україні для ЄС у сфері фундаментальних прав людини](#)
- Агентство Європейського Союзу з фундаментальних прав людини, [Російська агресія проти України - Переміщені діти знаходять захист в ЄС - Бюлетень 3](#)
- [Агентство ЄС з питань надання притулку, що надає тимчасовий захист переміщеним особам з України: Підсумки року \(березень 2023 р.\)](#)
- Європейська рада у справах біженців та вигнанців, [Реакція ЄС на переміщення з України: Рекомендації ECRE \(Європейської ради у справах біженців та вигнанців\)](#) (жовтень 2023 року)
- Європейська рада у справах біженців та вигнанців, [Інформаційний бюлетень, Заходи реагування на прибуття переміщених осіб, які втікають від війни в Україні](#) (березень 2023 року)
- Європейська рада з питань біженців та вигнанців, Інформаційна база даних про притулок, звіти про Австрію, [додаток про тимчасовий захист](#)
- [Європейська міграційна мережа \(ЄММ\), Щорічний звіт про міграцію та притулок за 2022 рік \(липень 2023 року\) \(Розділ 2, Реагування на прибуття осіб, які втікають від війни в Україні\)](#)
- [Карітас Європа, Прийом біженців з України в Європі та отримані уроки\(червень 2023\)](#)
- Антидискримінаційний центр "Меморіал", [Становище українських дітей в країнах Європи після 24 лютого 2022 року](#)(червень 2023)
- KIND & Child Circle, підтримка дітей та сімей з України
- Право на захист, Хто такі особи без громадянства, які втекли з України після російського вторгнення 24 лютого 2022 року

3. ВИЗНАЧЕННЯ БЕЗГРОМАДЯНСТВА ТА СТАТУСУ ЗАХИСТУ

Для апатридів важливо визначити як право на міжнародний захист, так і їх статус особи без громадянства. Необхідно розглянути кожне прохання та визначити обидва статуси, щоб, у разі потреби у міжнародному захисті, людина могла його отримати, навіть будучи особою без громадянства. Визначення статусу особи без громадянства має проводитися паралельно з визначенням статусу біженця або після нього, з належним урахуванням первинності заяви про надання притулку та принципу конфіденційності для біженців у процедурах встановлення статусу особи без громадянства. Більше інформації шукайте тут: [Коротке зібрання інформації ЄМБ щодо визначення безгромадянства та захисту в Європі.](#)

В Австрії не існує спеціальної процедури визначення статусу особи без громадянства і статусу захисту для осіб без громадянства. Особа без громадянства може бути виявлена за допомогою інших адміністративних процедур, включаючи міжнародний захист або процедуру отримання дозволу на проживання, паспорта іноземця (*Fremdenpass*) для осіб без громадянства, які проживають на законних підставах (або осіб з невизначеним громадянством), які не мають дійсного проїзного документа, або у заяві на отримання «Картки Толерантного Перебування» (*Duldungskarte*), якщо особа не може

виїхати/бути вивезена з Австрії. Жодна з цих процедур не має заявленої мети визначення статусу особи без громадянства і не передбачає права на проживання лише на основі безгромадянства.

Тягар доказування заявок на Толерантне Проживання або *Fremdenpass* на практиці лежить на кандидаті. Процедурні гарантії, такі як доступ до юридичної допомоги, співбесіди та усний переклад, відрізняються. Права залежать від статусу проживання, а не від ідентифікації як особи без громадянства. Без законного проживання на іншій основі, особи без громадянства мають доступ лише до невідкладної медичної допомоги та початкової освіти.

Особам, які вже перебувають в Австрії, настійно радимо якомога швидше звернутися за юридичною консультацією (наприклад, до Asylkoordination Österreich або Diakonie Flüchtlingsdienst). Більше інформації шукайте тут: ЄМБ Індекс безгромадянства Австрії

4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПОДАЛЬШОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ ДО ТРЕТІХ КРАЇН

Особи, які отримують тимчасовий захист з Блакитною Картою Проживання та особи без громадянства з *Fremdenpass* можуть подорожувати в межах Шенгенської зони без візи 90 днів протягом 180 днів і можуть повторно в'їхати в Австрію в будь-який час. Біженці з проїзним документом можуть подорожувати до третіх країн (крім країни походження). Шукачі притулку можуть покинути Австрію, але їхня процедура надання притулку буде закрита. Бенефіціари тимчасового захисту в Австрії можуть подорожувати до іншої країни в межах Шенгенської зони, але можуть втратити свій статус, якщо переїдуть до іншої країни. Люди, які в'їхали з гуманітарних міркувань, але не відповідають вимогам на тимчасовий або міжнародний захист, можуть подати заяву на юридичну та фінансову допомогу, але їм може знадобитися покинути Австрію, і неясно, чи дозволять їм в'їхати знову.

Бенефіціари тимчасового або міжнародного захисту з України в Австрії можуть відвідувати Україну, але їхнє право на проживання може закінчитися достроково, якщо вони виїжджають з Австрії на триваліший термін, що перевищує "[короткий період](#)". Юридичного визначення "короткого періоду" не існує. Однак від 21 до 90 днів (залежно від землі) не вважатиметься проблемою, якщо повідомити про це компетентні органи. На час перебування за межами Австрії особи, які перебувають під тимчасовим або міжнародним захистом, втрачають соціальні виплати. Через дефіцит житла та житлових об'єктів повернення до системи базової соціальної допомоги стало складним у всіх землях, і не гарантується, що люди зможуть повернутися в той самий житловий об'єкт і навіть у ту саму провінцію, що й раніше.

5. ІНША ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

Звіти від громадянського суспільства показують, що часто проходить кілька тижнів або місяців, до того як люди, які користуються тимчасовим захистом, отримують базову соціальну підтримку. Тим часом доступ до підтримки доступний лише через волонтерів та НУО. З середини 2022 року було впроваджено кілька незначних реформ базової системи соціального забезпечення для осіб, які шукають притулку, та бенефіціарів тимчасового захисту (вищі ставки витрат для всіх та вищий ліміт додаткового заробітку для бенефіціарів тимчасового захисту).

Інформацію щодо проживання дивіться за посиланням: <https://www.bbu.gv.at/ukraine>

6. ОРГАНІЗАЦІЇ, ЯКІ ДОПОМАГАЮТЬ АПАТРИДАМ

УВКБ ООН www.unhcr.at +43 1 260 60 4048 ausvi@unhcr.org	Asylkoordination Österreich https://www.asyl.at/de/info/news/informatsiyaprovtechuzukrayiny/ +43 1 2676 870 9460 asylkoordination@asyl.at
Diakonie Flüchtlingsdienst https://www.diakonie.at/unsere-themen/flucht-und-integration/hilfe-fuer-ukraine-fluechtlinge-in-oesterreich +43 664 88 711 522 diakonie@diakonie.at	Caritas-Vienna https://www.caritas.at/spenden-helfen/auslandshilfe/katastrophenhilfe/laender-brennpunkte/ukraine/ua-ich-brauche-hilfe +43 5 17 76 380 ukraine-info@caritas-wien.at